

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 98. ANUL XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a voiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru " dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 13/25 Decembre 1864.

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

la

„TELEGRAFUL ROMANU.“

Incependu acésta fóia cu 1 Ianuaru 1865 anulu XIII. alu esistintiei sele, Editur'a invita la innoirea prenumera-

tunei pre toti p. t. domni, cari dorescu a continuá citirea eii. „Telegrafulu Románu“ va continuá si in anulu venitoriu, dupa mesur'a poteriloru sele, a face cunoscutu pre publiculu seu cu evenimentele cele mari ale lumei, dar cu deosebire cu cele ce se petrecu in monarchi'a nóstra austriaca, si mai in particularu in patri'a nóstra Transsilvani'a. Silinti'a lui va fi si de aici inainte, a nu scapá din vedere nimicu din acele impregiurári, ce taia in interesulu materialu si intelectualu alu poporulu nostru.

Spre a poté corespunde mai bine la acésta problema, Editur'a s'au ingrijitu, a castigá pentru colaborare la acésta fóia pre mai multi barbati de cunoscintie si de inima, si asiá sperámu, ca concursulu on. publicu románu nu ne va lipsi nici in anulu venitoriu, precum nu ni-a lipsitu nici pána acum.

Fatia cu lucruriile cele mari, ce se petrecu in mijloculu nostru pe terenulu politicu, bisericescu, socialu, parte si literariu, tinemu de prisosu ori ce recomandare a sprijinirii acestei foi.

Form'a, modulu esirei si pretiulu „Telegrafulu Románu“ voru fi si pe anulu venitoriu cele de pána acum:

„Telegrafulu Románu“ va esi de dóue ori pe septemána, Joi'a si Duminec'a, si va constá

pe anu: pentru Sabiu — — — — — 7 f.

pentru Tranni'a si monarchi'a austriaca — — — — — 8 f.

pentru Principatele románe unite si tieri straine — — — — — 12 f.

pe 1/2 anu: pentru Sabiu — — — — — 3 f. 50 xr.

pentru Tranni'a si monarchi'a austriaca — — — — — 4 f.

pentru principatele románe unite si tieri straine — — — — — 6 f.

pe 1/4 anu: 1 f. 75 xr., 2 f. si 3 f.

Abonamentele ne rogámu a se tramite de tempuriu prin epistole francate la

Editor'a „Telegrafulu Románu.“

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 15/27 Octobree 1864.

Protocolulu se citeste in limb'a romána la capetulu siedintiei. Presied. provóca pre referintele comitetulu de legitimatune a referi asupr'a alegeriloru nesuperate. Refert. Hanni'a reportéza despre alegerea lui Emericu Gábor in opidulu Brezcu, a lui Samuilu Tóth in opidulu Cosiocn'a, a lui Moritz Conrad in cerculu de susu alu Brasiovlui, in fine a lui Axentiu Severu in cerculu antáiu alu Albei de josu. Alegerea celor trei d'antáiu s'a facutu dupa lege, a celui de alu patrulea sub pretestu, ca alesulu aru stá sub cercetare criminala, s'a cercatu in multe feluri a se anulá, panacandu in fine totusi a reusitu. La propunerea comitetulu toti acesti patru se priimescu dreptu verificati. — Totu refert. Hanni'a raportéza si asupr'a alegerii deputatulu Moise Egerbényi din Rosi'a de munte, resp. asupr'a protestulu datu din partea mai multoru alegatori contr'a acestei alegeri ilegale, si propune a se transpune caus'a acést'a Gubernulu regescu spre cercetare si otarire mai departe. I. Balomiri propune, ca de óre ce asupr'a validitatii unei alegeri nu decide Guberniulu reg., ci diet'a, sa se substérna dietei actele dela comissiunea de alegere din Rosi'a. E sprijinitu.

Gaitanu propune, cá de óre ce actele suntu aci, dar au remasu nereferite, obiectulu sa se redé comitetulu spre reportare supletoria. E sprijinitu; dar dupace Mog'a sprijinesce propunerea comitetulu, si Hanni'a observa, ca protestulu Roseniloru nu lovesce in alegere insasi, carea s'au anulatu de sine neintrandu alesulu in dieta, ci numai in abusurile facute la alegere: Gaitanu retrage propunerea sea; propunerea lui Balomiri remáne in minoritate, ear propunerea comitetulu se priimesce.

Presied. citeste acum o scrisóre a Esc. Sele Comissarulu reg. dietalu, cá sa se aléga unu comitetu finantialu, care sa lucre in tempulu pecandu diet'a e temporisata. De órece conclusulu acést'a se adusesse inea in siedinti'a premergátore, diet'a remáne pe lángá densulu.

Alta hartia a Esc. Sele Comissarulu r. dietalu aduce

la cunoscintia dietei, ca senatulu imp. e conchiamatu pe 12 Novembre a. c.

Presied. provóca pre referintele comitetulu de petitiuni a reportá asupr'a petitiuniloru incurse.

Schuler — Libloy cá referinte espune, ca comitetulu de petitiuni is'au transpusu 24 petitiuni, care róga pre diet'a a le ascultá si apoi a le luá in pertractare un'a câte un'a. Petitiunile acestea, fiindu parte mare de interesu pentru publiculu nostru, le comunicámu pe scurtu in urmátorele:

1) petitiunea a 34 locuitori románi din Brasiovu, pentru esoperarea unei legi nóue comunale; comitetulu propune, cá diet'a sa recunósca urgentia unei astfelu de legi si sa provóce regimulu a luá cátu mai curendu mesurile de lipsa, ear petitiunea a o transpune inaltulu Guberniu regescu spre pertractare ulterióra.

2) Petitiunea fostiloru usari din Dobr'a pentru partea loru la fondulu de furagia; comitetulu propune, cá diet'a sa céra dela regimu desluciri pe largu despre starea acestui fondu, ear petitiunea insasi sa se transpuna Guberniulu spre cea mai apta considerare.

3) Petitiunea oficiulu comunalu din Ormenisiu pentru conturbarea posesiunii loru comunale prin fostii proprietari; comitetulu propune a se traspune petitiunea inaltulu Guberniu spre pertractare oficiósa.

4) Petitiunea a vr'o 90 fosti iobagi din Elópatacu si Arpatacu pentru sistarea proceselor loru urbariale pána la aducerea decisiuniloru dietale pentru rescumperabilitatea alo-diatureloru;

5) petitiunea a vr'o 71 fosti iobagi fiscali din Sohodolu pentru sustinerea drepturiloru loru de paduritu. Petitiunile de sub 4 si 5 comitetulu propune a se retramite prin Guberniu suplicantiloru, cu acea informatiune, ca diet'a nu e competente a se amestecá in afaceri private.

6) Petitiunea comunei Demsiusi pentru conturbarea dreptulu de paduritu din partea fostiloru proprietari Lukács si Br. Nopcea;

7) petitiunea a 15 locuitori románi din Cetatea de balta, a nu fi priviti cá curialisti, ci cá iobagi;

8) acuză lui Molnár contr'a lui Stefanu Márton din Nyárad St. An'a pentru esposesiunare;

9) petitiunea lui Ioann Székely și altor'a contr'a lui Ioann Szabo din Batca—Madarás pentru esposesiunare;

10) petitiunea mai multor locuitori din Poieni, Ostrov și Pesteanu pentru eliberarea de robote;

11) petitiunea lui Ioann Vasileanu din Ciul'a mica contr'a Rosalici Lukács pentru esposesiunare;

12) petitiunea lui Iacobu Armeanu din Ciul'a mica contr'a Rosalici Lukács pentru esposesiunare;

13) petitiunea comunei Bungardu pentru așterea proprietății lor de pădure contr'a comunei Sabiului;

14) petitiunea oficiului comunalu din Sohodolu pentru certe de hotaru cu Resnovulu.

Petitiunile 6—14 comitetulu propune a se tramite Guberniului reg., care sa 'ndrepte pre suplicantii la oficiile judecătorești.

15) Petitiunea comunei Jedanu pentru lasarea unui munte erariu in posesiunea comunei; dupa parerea comitetului sa se transpuna Guberniului reg., spre a se luá mesurile de lipsa.

16) O petitiune a locuitorilor din Riciulu campénu pentru ajutoriu, fiindu pagubiti și adusi prin elemente la sépa de lemn; sa se transpuna Guberniului regescu spre pertractare corespundătoare;

17) petitiunea fostilor granitieri din Orlatu, Jin'a, Vestemu și Racoviti'a pentru esoperarea sistărei executiunei pentru muntii revindicati;

18) petitiunea fostilor granitieri din 1, 2 și 3 compania pentru o reprezentatiune in acésta cauza; comitetulu propune, cá ambe petitiunile sa se transpuna Guberniului regescu, cá acésta sa deá dietei tóte actele privitoare aici.

19) Petitiunea comunei sasesci Resnovu, cá in cerculu acel'a sa se deá recrutii dupa nationalități; comitetulu propune a se comunicá petitiunea Guberniului regescu spre cea mai grabnica și mai eficace delaturare a abuzurilor.

20) Petitiunea opidului Hatiegu pentru restituirea judecatoriei lui criminale; comitetulu propune, a se dá petitiunea comitetului pentru organizarea justitiei.

21) Petitiunea locuitorilor din Scarisior'a pentru mai multe abuzuri administrative; sa se transpuna Guberniului spre cercetare și leuire.

22) Petitiunea a 2 sarari din Uior'a pentru mai multe nedreptăți; sa se transpuna Guberniului spre pertractare oficiosa.

23) Petitiunea mai multor comune din distr. Fagarasiului pentru infintiarea inca a unei a potece in Fagarasiu; sa se transpuna Guberniului reg. spre pertractare oficiosa.

Dupace propunerea Br. Friedenfels: cá referat'a referintelui sa se ia dreptu basa și sa nu se mai intre in specialități, se refusa din partea Presiedintelui,

vine la pertractare petitiunea Brasiovenilor.

Gaitanu propune, cá lánge propunerea comitetului: „a se face totu și curendu din partea regimului,“—sa se adauga: pánla sesiunea cea mai deaprópe. Popasu: A luá in Guberniu mesuri grabnice pentru stergerea abuzurilor, ce provinu in Brasiovu din defectulu administratiunei.

Dupace refert. Schuler—Libloy combate propunerea lui Gaitanu cá anticipata, asupr'a cárei'a inca nu se póte aduce hotarire:

la votare propunerea lui Gaitanu nu se priimesce, propunerea comitetului se priimesce; propunerea lui Popasu se priimesce.

Urméza desbaterea asupr'a petitiunei Dobreniloru pentru castigarea unei párti din fondulu de furagiu. (Propunerea comitetului a se vedé mai susu.) Muresianu e in contr'a párerei comitetului și propune, a se cere dela Guberniu numai actele privitoare la fondulu de furagiu. Codru Dragusianu recomanda propunerea comitetului și aru dori, cá de órece caus'a e decisa, ca adica fostiloru granitieri sa se restituá banisiorii, ce-i au in fondulu de furagiu, acésta sa li se aduca numai la cunoștința. Br. Salmen admonéza diet'a, a nu se slobodi la decisiuni, ce nu cadu in competința ei, și partinesce propunerea comitetului. Rosenfeld merge și mai departe decât Salmen, și crede, ca astfel de petitiuni, dupacum e usulu și pe aiea, sa se transpuna Guberniului fára de a-i prescrie, ca ce are de a face cu densele, ci numai spunendu-i-se, ca merita considerare. Gaitanu e de parerea lui Salmen și propune, cá petitiunea sa se tramita Guberniului reg. spre manipulare. E sprijinitu.

Dupace mai vorbesce Schuler—Libloy, aretandu, ca sub punctulu b) și comitetulu a propusu acésta:

la votare, dupace Muresianu si-retrage propunerea, propunerea lui Gaitanu ad a) se priimesce; propunerea lui Gaitanu ad b) se priimesce.

In privința petitiunei Ormenisiului se priimesce propunerea comitetului.

La petitiunea Elópatacului și Arpatacului propune Pope'a, cá cu privire la legea pentru dileri, adusa de curendu, Guberniulu sa sisteze executiunea lucrului. (Br. Salmen: Acésta iar e o prevaricare a executiunei.) Propunerea lui Pope'a se srijinesce. Gaitanu propune, cá petitiunile acéste sa se deá Guberniului spre manipulare mai departe. Se sprijinesce, și dupace Rosenfeld combate pre Pope'a, ear acésta se rectificá, in fine dupace Zimmermann mijlocesce intre propunerea lui Pope'a și a lui Rosenfeld și se declara pentru Gaitanu, ear M. Bohatielu reprobá, ca Rosenfeld a trasu in discussiune sacrat'a persóna a Mai. Sele:

la votare se priimesca propunerea lui Gaitanu; a se predá petitiunea in Guberniu spre pertractare.—Asemenea se hotarase, la propunerea lui Gaitanu, și in privința petitiuniloru insirate mai insusu sub nr. 6—14 incl., dupace mai înainte Presiedintele róga pre comitetulu de petitiuni, cá la fiecare petitiune sa aduca conclusu deosebitu, ear nu la mai multe summatim.

Petitiunea Jedaniloru, la propunerea lui Rosenfeld se va predá in Guberniu spre pertractare.

Asemenea, la propunerea comitetului petitiunea Riciului de Campia.

Urméza petitiunea comunelor granitieresci Orlatu, Jin'a, Vestemu și Racoviti'a pentru sistarea executiunei acelei hotariri politico-administrative, prin care li se iau muntii revindicati.

Muresianu espune in cuvinte calde dreptulu fostiloru granitieri și propune intre strigatele: O ho! din centru, a rogá diet'a intr'o reprezentatiune pre Mai. Sea pentru acésta sistare, ear tramitarea reprezentatiunei a se 'ncunoștința prin Comissarul reg. pe cale telegrafica. Rosenfeld afla, ca propunerea acésta este o propunere independinte. Dupá unele observatiuni din partea presiedintelui, Muresianu retrage acea parte din propunerea sea, carea privesce la telegramu, și o sustine numai ceealalta, carea apoi si afla sprijinire. Dupace in caus'a acésta mai vorsecu Br. Friedenfels, Schuler—Libloy și Rosenfeld, fiindu tempulu inaintatu, siedintia se termina, dupace se citește protocolulu in limb'a romána, la 2½ óre.

Siedintia din 16/28 Octobree 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a germana, se dá spre citire o interpelatiune a 10 membri: Dion. Siulutiu, Nicol'a, Dragusianu, Gaitanu, Ratiu, Tulbasiu, Mog'a, Hanni'a, Axentiu și Vlass'a privitoare la restauratiunile oficialiloru prin fundulu regescu, și mai tardiu alta interpelatiune subscrisa de Obert, Nagelschmidt, Budacker, Brandsch, Plecker, Schuler—Libloy, Roth, Conrad, Thiemann și Maager pentru scaderea culturai matasei in anii 1863 și 1864. — Ambe interpelatiunile se voru tramite Presidiului gubernialu.

O petitiune a lui Iacobu Burti'a din Blasiu se dá comitetului de petitiuni.

In comitetulu finantialu decisu in siedintiele de mai înainte s'au alesu dupa despart. Dunc'a, L. Popp; Dr. Maioru, Gaitanu, Plecker, Budacker, Klein, Brecht, P. Manu, Trausch; Eránosz, Dr. Vasiciu. Din despart. 3. și 6. se face alegerea acum, și reesu Gaboru Fr. Schneider, Bolog'a și I. Balomiri, cestu din urma prin alegere supletoria.

Presiedintele dá spre citire reprezentatiunea in caus'a preliminarului fondului de dessarcinare, și dupace propunerea lui Puscariu: de a se priimi reprezentatiunea en bloc, se retrage din partea propunatorului insusi, se percurge operatulu din punctu in punctu și se priimesce cu unele modificări facute mai cu séma de reprezentantele regimului. In fine la propunerea lui Binder se denumesce prin Presied. o comisiune, carea sa recetésca reprezentatiunea și sa esopereze redactiunea ei finala pánla pe siedintia urmatóre. (Va urmá.)

Dela Senatulu imperialu.

In siedintia 16. (din 1/13 Dec.) vine intre altele constituirea comitetului pentru drumulu de feru tranu, care au alesu presiedinte pre contele Vrints, ear notari pre Obert și Steffens; apoi o rogare a generalului polonu Langievicz pentru eliberare și concessiune de a se duce in Elvel'a. Comitetulu finantialu, ce preconsultase proiectulu regimului, privitoriu la radicarea dáriloru urcate și pe jumelatea d'antáiu a an. 1865, raportéza prin Taschek, ca nu póte 'ncuviintiá radicarea acestor'a, fára numai pe patrariulu antáiu, — cu carea ministrulu de finantie se multiamesce, presupunendu, ca pánla atunci preliminarulu statulu pe an. 1865 va fi stabilitu. La ordinea dilei e mai departe caus'a senatorului imperialu Rogawski din Galiti'a. (A se vedé si corespundintia din Viena. Red.) Caus'a acésta se deduse unui comitetu spre preconsultare, și acésta declarase, ca mandatulu lui Rogawski vine a se privi cá anulat. Contra propunerei comitetului vorbescu Dr. Berger, Simonovicz, Sadil, E.

Schneider Schindler și Dr. Brinz; p e n t r u densulu Hassl-wanter; in fine reese cu mare majoritate propunerea comitetului. —

Sedintia 17 (din 3/15 Decembre) se ocupa mai cu seama cu operatiuni financiare, privitoare la esportulu și importulu zacherului și la imputinarea contribuției pentru beuturile arse spirituoase, care pentru publiculu nostru sunt de mai puțin interesu. După acestea apoi sedintiele casei de jos se temporisă, la propunerea lui Giskr'a, până pe 9 Ianuaru e. n.

Din Tiér'a Oltului 13/12. On. publicu in mai multe renduri va fi potutu observá încordările până la estremu ale Sasiloru și Ungurilor din Fagarasiu, ca infiintandu-se unu magistratu, sa scape de sub prescribările (?) oficiolaturii districtualu. — Ur'a, care-i stapanesce, ti se pare, ca nu va sa mai aiba capetu (respectu neînsemnabilei exceptiuni!); ei in totu Românulu vedu unu magiaro-saso-fagu. De câtra ei apoi s'au lătitu despre districtulu întregu, până chiaru la locurile cele mai extreme ale imperiului, cele mai marsiave, deșositate și neomenose faime, in specia despre amplotiarii români, de susu până josu, s'au relatiunatu de câtra unele caractere misere cele mai neonesto și negre incriminatiuni, i-au descriu pre acestia că pre nesce omeni fără capacitate, rei, duri, necreșcuti defraudatori, cu unu cuventu tôte, numai bine nu. Amplotiarii români sunt inferati, ca lucră puțin! Ore 6 asessori, cari totodata sunt și judi singulari la unu districtu mai numerosu de un'a suta de mii de suflete, unde agendele pe tóta or'a se ingramadescu, — potu sa faca mai multu, de câtu punendu-se de dimini'tia lângă mės'a de scrisu și nescolandu-se până sér'a tardiu? Asiá e, Românulu e bunu de povara și 'n câmpu și acasa și lângă mės'a verde! I-au inferatu, ca sunt seraci fără avere! Si ast'a pote fi, ca după atâti'a seculi de suferintie remasera numai cu sufletulu și anim'a curata. — Sunt fără capacitate? Românulu dela natura are destula capacitate, și ast'a numai unele capete miserabile din Fagarasiu o potura relatiuná, cu scopu de a seduce chiaru pre cei mai mari și a-si lingusi lorusi; dara „L'adulazione e una moneta falsa, acui dá corso la sola nostra vanità.“

Acum dara ajunsera tempulu celu cu atâta ardore doritu, sa scape de sub tiranii, torturarii și sermanii amplotiarii români. Magistratulu se realisă in dilele prime ale curentei.

Dlu Consiliaru gub. Haupt, cá insarcinatu cu infiintarea acestui magistratu, efectui alegerea unui comitetu din 16 Români, 16 Magiari și 16 Sasi—48. — Acestia pasindu la alegerea amplotiilor magistratuali, alesera:

a) pre d. Josef Sterzing—apotecariulu din locu, primariu (Bürgermeister) cu salariu de 600 f., b) pre dd. Fülöp Elek, Rákosi Josef și Basiliu Alutanu senatori, celu d'antâiu și cá jude singularu cu salariu de 800 f., cesti doi din urma cu câte 500 f. Erá sa fia toti trei cu câte 500 f., dar celu d'antâiu plangendu-se asup'a seraciei, i se mai adausera din mil'a comitetului inca 300 fr., pentru cestialti doi nu se invoi comitetulu; c) pre Köntzey Károly notariu primariu cu 400 f., d) pre Seyfried Károly v. notariu cu 350 f., e) pre Gyertyánosi Iotfan perceptoru cu 350 f., f) pre Szillágyi Samu protocolistu cu 300 f., g) pre Herszényi Elek cancelistu cu 250 f., h) pre Georgie Poparadu cancelistu cu 250 f., i) pre Iakab György oratoru fără salariu etc.; dubasiu remase per majorem Nyiculaj.

Va sa dica, la Magistratulu Fogarasiului este unu senatoru, unu cancelistu și unu dubasiu, Români; apoi din Sasi primariulu; cestialti toti Magiari. Acest'a fű rezultatulu. Bine ca n'a remasu afara dubasiulu Nyiculaj!

Amu sa observu mai incolo, ca in tota decursulu actului alegerei acestui Magistratu Sasi se luptara, sa se primésca amplotiarii și straini ori de unde din imperiu; cu acésta ocaziune Ungurii facura complimente Româniloru și-i rogara sa tina cu ei, și sa nu lase cá 'n Fagarasiu sa se 'ncuibese straini; Românii cá omeni pâcei (și ai lasarei! Red.) se alaturara pre lângă Unguri, și Sasiu cadura in minoritate cu pretensiunea lor; — cu acésta ocaziune se pareá, ca Ungurii și la alegere voru fi omeni de omeni, dara ce se vedi, ei tinura cu Sasi și Sasi cu ei, Românii dobandira persoanele de susu. — De mai aveau Sasi și alti omeni invetiati, afara de apotecariulu, pote ca tineau cu Românii, dar Ungurii au precalculat'o acésta foarte bine, ca alegendu pre acéla primariu, fiindca sasu juristu in Fogarasiu nu affii, — au fostu siguri ca cestialti, punendu umerele cu Sasi — ca si ei au fostu tinutu la alegerea primarului — voru fi toti Magiari.

Asiá au fostu acésta dela 1437 și asiá va remané până candu Românii se voru interesá mai multu de viét'a loru nationala. Scóle si iara scóle! De care in sa in tóta tiér'a Oltului ne lipsescu. Unu gimnasiu in Fogarasiu aru face bas'a la invierea Româniloru din acestu districtu mare și curatu romanescu; in sa dorere! de acestea nimenea nu se inte-

reséza. Scólele populare asiá stau de miserabile, încátu seculu XVI pote fi frate de cruce cu alu XIX. Potu veni dela Ordinariatele episcopesci cerculare preste cerculare, ca acestea nu suntu alt'a decâtu glasulu celui ce striga in pustia. Vanitatea este dóm'n'a toturoru; ur'a, discordia, neînțelegera, pism'a și alte asemenea calități suntu la noi lucruri de tôte dilele! Sicleuanulu.

Vien'a 9 Dec. Caus'a cea mai însemnata, cu care are sa se ocupe preste puțin cas'a ablegatiloru senatului imperialu, este caus'a deputatului din Galiti'a Rogawski. S'a depusu adeca unu comitetu spre a cercetá: ori de s'a stinsu mandatulu numitulu deputatu? pentru ca picandu sub cercetare criminala inaintea tribunalului militaru, nu s'a absolvatu de totu prin sentintia judecatorésca, ci s'a deslegatu numai ab instantia. Lucrulu in sine n'ar fi asiá însemnatu, déca n'arú stá in legatura cu aducerea Galitiei sub asediu. Opusatiunea a afirmatu adeca si sub desbaterea adresei, ca asediarea vreunui teritoriu sub asediu, fiindu unu actu legislativu, se tine de competintia factoriloru de adi ai legislatiunii, și asiá si a casei ablegatiloru senatului imperialu, prin urmare ca ministeriulu sub tempulu vacantiei sedintieloru senatului imp. numai pre bas'a §-ului 13 o pote întreprinde si are a se rectificá inaintea sen. imp., pecandu ministeriulu e de parere, ca nu e nici decâtu actu legislativu, ci din contra curatu numai executivu.

Opusatiunea vrea acum sa se folosésca de acésta prima ocaziune, spre a aduce din nou la tapetu întrebarea: de e unu dreptu alu legislativei, ori alu executiviei, a pune vreunu teritoriu sub asediu? și déca e dreptu alu legislativei, fost'a rectificata prin imprejurári asediarea lui preste Galiti'a după § 13 alu patentei din Februaru? De aceea minoritatea comitetului compusa spre cercetarea causei acéstei a propune, a suspinde deciderea despre perderea mandatului lui Rogawski până după resolvarea cestoru doue antepuncte. Majoritatea privesce mandatulu numitulu deputatu de stinsu. Vom vedé, care va reusi la sedintia de Marti! (A se vedé: Dela Senatul imp. Red.)

Pe aici eara slaba. Abia mai eri a ninsu și adi se si topesce néu'a.

Mórtea cruda ni-a rapitu pre unulu dintre cei mai bravi tineri români, pre juristulu in anulu alu doilea Michailu Cavaleru de Zotta din Bucovina. Fia-i tierân'a usióra!

Principatele române unite.

Foile de preste Carpati comunica cuventulu de tron, cu care Principele domnitoriu a deschisu camerele Domineca in 6 Decembre. Actulu este de însemnata epocala in istoria Romaniei, și asiá, pelânga tóta angustimea cestoru foi, lu reproducem si noi in tóta estinderea lui.

Mesagiulu tronului.

Domniloru Senatori! Domniloru Deputati!

Cu o via multumire a inimei Mele, cu o drépta mandria de Domnu și de Românu, vedu adunate impregiurulu tronului dóte adunári legislative, care in fine implinescu marea dorintia și trebuintia a tierci, esprimata prin adunările mume din 1857, aceea de a avé o plina și întrega representatiune a toturoru intereseloru natiunii și societáti române.

Resultata si espressiona a nóveloru institutiuni, ce Romani'a si-a datu prin plebiscitulu din 10—14 Maiu trecut, D-vóstra, Domniloru Senatori și Domniloru Deputati, cunósceti cu tiér'a întrega causele, care au provocatu ultimele schimbári, facute in Constitutiunea data Principatelorú-unite prin Conventiunea din 7/19 Augustu 1858.

D-vóstra ve aduceti aminte, in ce stare de perire luptele de partitu și visurile unoru ambitiosi adusesera tiér'a, este acum unu anu. In launtru autoritatea erá surpata din tôte partile; nimicu nu mai erá stabili și respectatu; și factiunile si-radicasera capulu până la tron. In de afara, cuventulu de anarchia in contr'a nóstra se rostise atátu de susu, încátu mai ca erá o osânda decretata in contr'a Romaniei.

Mai la acéstasi epoca și din acéstasi locu, Eu, in sesiunea trecuta, M'amu încercatu a face unu de pe urma apelu adunarei electiv.

Eu i-amu pusu inainta cerculu drepturiloru și datorintelorú sale, precum erau prescrite de Conventiunea din 7/19 Augustu 1858, Eu i-amu aretatu, ca tiér'a, după cinci ani de zadarnice lupte, asceptá inca organizatiunea sea; ca in acestu lungu intervalu nimicu nu se facuse, mai alesu in interesulu claselorú impilate. In numele patriei, Eu amu chiamatu partiturile la pace, la legalitate și la lucru, și cuvintele Mele au fostu precedate și urmate de acte de impacare, facendu concessiuni peste concessiuni.

Zadarnica asceptare! Glasulu Meu a fostu néascultat, consiliile Mele au fostu respinse, concessiunile Mele au fostu tratate de slabiciune. Insa ordinea materiala nu mai erá in-

chizesiuita; căci puțin lipsă încă, că anarhi'a din Camera sa se răspândească în strade. De astu mai fi întârziat, însăși națiunea, însăși societatea erau în pericol.

Amu trebuia dar să iau o energică otarire.

Acăsta otarire amu luat-o, radimandu-Me în protecțiunea divină și în marimea datorințelor Mele de Domnu. Amu disolvat dar adunarea electivă; și prin proclamatiunea Mea din 2 Maiu amu apelat la însăși poporul român, că la fire-scul judecatoriu.

Națiunea, presimțindu pericolul, prin unu sublimu elan, prin o admirabilă unanimitate, s'a rostit în favoarea prezentului și viitoriului seu! În zilele memorabile de 10—14 Maiu, națiunea a votat noulă instituțiune supuse sufragiului seu, instituțiune, care reasiedia echilibrul între puterile Statului, care dau tronului autoritatea trebuitoră, instituțiune care sunt baze pe istoria, pe moravurile, pe trebuințele năstre naționale și sociale.

Marture a admirabilului bunu simțiu, a ordinei, a patriotismului, de care națiunea română a dat o probă atât de manifestă, în mijlocul celor mai critice evenimente ale fiacărui țeri, și înaltă Părta și puterile garante, pururea binevoitoare, pururea generose pentru noi, s'au grabit a recunoșce noul statut, ce Alesulu țerei și vointă națională l'au judecat că neapertu pentru fericirea din launtru a României.

Domnilor Senatori! Domnilor Deputati! Aceste noulă instituțiune, recunoscute în launtru și în afara, priimescu astadi definitivă lor aplicare prin convocarea D-văstre, și începea constituțională D-văstre activități.

Să ne bucurăm dar cu totii de unu asemenea rezultat, care pune Romani'a în starea ei normală; căci deca în 2 Maiu Eu amu reasiediat ordinea și autoritatea, Eu astadi în 6 Decembre, reasiediu țieră în deplinul exercitiu alu constituțiunei sale.

Și acestu rezultat, odata constatatu, amu o indoita și sacra datorie de implinitu.

Amu a multimi, și tota Romani'a va multimi cu Mine înaltei prevedințe, care în totu cursul criticelor împregiurări, prin care amu trecut, a apertu țieră și națiunea în tipul cel mai vederat și mai scutitoriu.

Avemu dar a exprimă cea mai adunca și cea mai sinceră a noastră recunoștință către Maiestatea Sea Sultanulu, augustulu nostru Suzeranu și către augustii Monarhi garanti ai existinței năstre politice, pentru ca tinendu sēma de drepturile și de trebuințele României, ei au recunoscutu noulă instituțiune, ce națiunea si-a votat, pentru ca ei au datu o închizesiuire mai multu autonomiei năstre, înscriindu în capulu unui nou actu internaționalu, principiulu, ca „Principatele-unite potu în viitoriu modifică și schimbă legile, care privescu administrațiunea lor din launtru, cu concursulu legalu alu puterilor stabilite, și fără nici o intervențiune.”

D-văstra cunosceti bine-voitorea primire și onorele, ce Maiestatea Sea Sultanulu și reprezentanții puterilor garante Mi-au facutu în caletori'a Mea la Constantinopole. O asemenea primire strălucită trebuie să indoiască simțimintele de recunoștință ale țerei pentru înalții noștri arbitri; căci onorele date Domnului României, sunt onore date însăși României.

Și cum, d-loru Senatori și d-loru Deputati, să nu multimescu și tuturor claselor națiunei române, și mai cu deosebire acelor populațiuni urbane și rurale, care de și până la 2 Maiu erau departate dela mai tôte drepturile cetățienesci, de și până atunci nu au avutu de cătu îndatoriri, totuși au respunsu cu unanimitatea cea mai caldă și cu entuziasmulu cel mai viu, la apelulu Domnului lor, și în totu intervalulu acest'a, au fostu cel mai puternicu sprijinu alu ordinei și alu stabilității.

În scurtulu timpu de șapte luni, poporul român de patru ori a fostu convocat împregiurulu urnei: la plebiscitu, la alegerile consiliilor comunale și a consiliilor județiene și la alegerea deputatilor; și de patru ori elu a venitu prin votulu seu de a consolidă autoritatea, liniscea publică, și prin urmare și adeverată libertate.

Cine prin urmare va mai dice, ca acestu populu nu este priimitoriu de ori ce progresu, nu este maturu pentru vieti'a politica, și ca prin urmare nu este demnu de viitoriulu celu ascēpt? Cum să nu-i multimescu dar, și cum să nu fiu mândru de a fi Domnulu unui asemenea populu?

Domnilor Senatori! Domnilor Deputati!

Prin plebiscitul din 10—14 Maiu, națiunea Mi-a încredințat puteri excepționale. Astadi dar Me socotescu datoru a ve dá sēma de întrebunțarea ce amu facutu cu aceste puteri.

Încă de la 1859, Eu amu aretat țerei și adunărilor desființate, care erau proiectele, care erau îmbunătățirile, ce

Redactoru respunditoru **Zacharia Boiu.**

le socoteam că neapertu pentru a operă organizațiunea României, pentru a asterne prosperitatea ei morală și materială. Adoptarea acestor proiecte însă s'a amanat pururea, din sesiune în sesiune.

Investitu odata de dreptulu de a oprî reulu și de a face binele, Eu n'amu mai întârziat de a sevarsi singuru aceea, ce n'amu potutu dobandi prin concursulu Adunării.

Guvernulu Meu ve va prezentă espunerea specială despre situațiunea țerei dela 2 Maiu și până astadi. Dvōstra veti compară ce s'a facutu în cei pe pe urma cinci ani ai unui regim turburat și neconținut lovitu priu laptele partidelor, cu marele acte ce amu potutu realiză în cele din urma cinci luni ale unei administrațiuni linistite, tari și respectate.

(Va urmă.)

Asupr'a deschiderii camerei are „Gaz. Transs.” următorulu telegramu:

„Astadi se deschise senatul și cameră electivă. Înaltimea Sea Principele citi unu mesagiu lungu, memorandum situațiunea țerei de înainte de 2 Maiu și dându sēmă înaintea reprezentantilor națiunei despre întrebunțarea puterii extraordinare, care i-o încredință națiunea. Alteti'a Sea si-espriă profundă recunoștința personală, precum și a patriei, pentru Sultanulu, precum și pentru suverani, cari au recunoscutu actulu din 2 Maiu și au încredințat noulă instituțiune, votate de „Poporul Român.”

Mesagiulu fū salutat cu acclamațiuni entusiastice. Deputatii români de deosebite rituri: ortodocsu, catolicu, armēnu, protestantu luara parte întâi'a-ōra la camera, ei au depus juramentulu înaintea respectivilor preoti, cari er'au convocați specialmente la acăsta ceremonie solennă.

Dupa depunerea juramentului reapucă Alteti'a Sea Principele Domnitoriu cuventulu și propuse camerelor vivate în onōrea Sultanulu și a puterilor garantatōre de autonomi'a Românilor. Vivate repetite senatorilor, deputatilor și tribunelor! Marele corp de statu fū de fatia în acăsta ședință. Principele fū bineventat și acclamat de poporu în venirea și departarea Sea.

Dupa altu telegramu Principele a denumit gre Constantin Negri ședință, pre generalulu Florescu viceședință alu camerei, și a sancționat legea cea nouă în privința invetiamentulu publicu.

Mai nou. Archiducele Ludovicu, unchiu alu Mai. Sele Imperatului, a reposat în noptea spre 22 Dec. nou.)

Nr. 46—2

Concursu.

Îndurandu-se Maiestatea Sea apost. ces. reg. a concede preagratiōsu, cu preinalt'a Sea decisiune din 10 Augustu a. t. că în casulu acel'a, candu docinții privati aru voi a prelege studiile la academiile c. r. juridice din Sabiu și Clusiu în limb'a română, să se primēscă la studiile respective deschilinitu 2—3 docinți privati, cari pentru ca voru prelege 4—5 ore pe septemăna, deosebi studiile practice (collegia practica), voru potē fi recomandat la recastigarea unei remunerațiuni semestrale în summa de 200 f. până la 250 f. v. a. avendu prelungă acēst'a îndreptățire a primii dela auditori mai avuti didactrulu pe fiesce care semestru,— în casu însă, candu aru tinē prelegerile acestea vre'unu professoru ordinariu academicu,— atunci acēst'a va potē fi recomandat la o remunerațiune semestrală de 150—160 f. v. a.

La urma să observă, cumca tempulu întrebunțat la vre-o academie, că docințe privatu, nu se va numeră între anii de serviciulu de statu.

Voitorii de a concurge la acestu postu au de a predă suplicele lor de concurență, până în 10 Gerariu directiunilor academice respective,

Sabiu în 28 Novembre 1864.

Dela Guvernulu reg. transsilvanu.

Nr. 44—3

EDICTU.

Ioann alu lui Stanu Petr'a din Sabielu scaunulu Seliscei tinutulu Sabiului, carele de mai multi ani au parasit pre soci'a sea Mari'a Buz'a și pre uniculu seu fiu, fără a se scî loculu aflării și feliulu petrecerei lui, se provōca prin acēst'a, că în terminu de unu anu dela datulu de fatia cu atât'a mai vertosu să se infacisieză înaintea forului matrimoniale subscrisu, cu cătu la din contra, procesula matrimoniale asupra-i pornitu se va otarî și fără de elu în întielesulu prescrielor bisericeie ecumenice.

Sabiu 26 Novembre 1864.

Scaunulu protop. gr. res. alu Tractulu Sabiului I. că foru matrimoniale.

I. Hanni'a m. P.,
Protopopu.

Editor'a și tipariulu tipografiei diecesane.